

Przywilej Niepokalanego Poczęcia Maryi w perspektywie biblijnej

ks. prof. Waldemar Chrostowski

Niepokalane Poczęcie Najświętszej Maryi Panny oznacza udzielony Jej nadprzyrodzony przywilej, który polega na zachowaniu z chwilą poczęcia w łonie matki od zmyły grzechu pierworodnego, a tym samym również od wszelkiego grzechu. Prawda ogłoszona 8 grudnia 1854 r. przez papieża Piusa IX jako dogmat wiary ma swoje korzenie w obydwu częściach Biblii chrześcijańskiej, czyli Starym i Nowym Testamencie, lecz jej odkrycie i pełniejsze zrozumienie dokonało się w wierze i pobożności chrześcijańskiej.

Grzech pierworodny i jego skutki

Przywilej zachowania Maryi od grzechu pierworodnego zakłada wzgląd na to, czym jest ów grzech jako prapoczątek i korzeń niezliczonych grzesznych upadków całego rodzaju ludzkiego. Księga Rodzaju opowiada, że w dobry i piękny świat stworzony przez Boga wdarło się nieposłuszeństwo pierwszych rodziców – Adama i Ewy. W aspekcie historycznym opowiadanie biblijne ma charakter typyczny, to znaczy ukazuje przyczyny i przebieg buntu przeciw Bogu i Jego świętej woli, który skutkuje zerwaniem bliskich więzi z Bogiem i oddaleniem się od Niego. Aczkolwiek wąż, symbol szatana, odgrywa w kuszeniu pierwszych rodziców ważną rolę, jednak decyzja należała do nich, ponieważ

■ Filippino Lippi, *Rodzice Maryi, św. Joachim i św. Anna spotykają się w Złotej Bramie, 1497 r.*

zostali obdarzeni wolną wolą. Wąż kłamał, że Boże przykazanie, które otrzymał Adam, zostało wydane nie dla jego dobra, lecz żeby zabezpieczyć i utrwalić panowanie Boga, które rzekomo pomniejsza człowieka i go uzależnia. Gdy Adam i Ewa stracili zaufanie do Boga, miejsce bliskości i zażyłości zajęło tragiczne nieposłuszeństwo.

Grzech spowodował zerwanie więzi z Bogiem oraz wzajemnej solidarności mężczyzny i kobiety. Oboje, obdarzeni darem wolności, zostali uznani za winnych nieposłuszeństwa i musieli ponieść zasłużoną karę. Adam i Ewa to prarodzice ludzkości według ciała, dlatego wszyscy ludzie podzielają z nimi dramat upadłej natury ska-

zonej grzechem, którego skutki są dramatyczne. Święty Paweł w Liście do Rzymian napisał, że „przez jednego człowieka grzech wszedł do świata, a przez grzech śmierć, i w ten sposób śmierć przeszła na wszystkich ludzi, ponieważ wszyscy zgrzeszyli...” (Rz 5,12). Apostoł podkreśla udział wszystkich ludzi w grzechu pierwotnym i kładzie nacisk na winę każdego człowieka, który przez niewłaściwe wybory moralne, jakich dokonuje, naśladuje Adama w aroganckim nieposłuszeństwie wobec Boga.

Mimo że Adam i Ewa, okazując podatność na kłamstwo szatana, odwrócili się od Boga, jednak Bóg ich nie opuścił, ani nie skazał na marną egzystencję pozbawioną Jego opieki i wsparcia. W słowach, które mówią o ukaraniu, pojawiła się też zapowiedź nowej interwencji Boga, której trzonem miało być wybawienie od ponurych skutków grzechu popełnionego w samych początkach dziejów, czyli „pierworodnego”. Kara wyznaczona szatanowi: „Wprowadzam nieprzyjaźń między ciebie a niewiastę, pomiędzy potomstwo twoje a potomstwo jej” (Rdz 3,15), oznaczała, że w walce z ludzkością szatan zostanie pokonany, gdyż tajemniczy potomek niewiasty zada mu w przyszłości decydujący cios. Ta zapowiedź, określana jako Protoewangelia, nabierała coraz wyraźniejszych kształtów w ponawianych prorockich zapowiedziach przyjścia Zbawiciela.

Bez grzechu pierwotnego poczęta

W Liście do Galatów św. Paweł napisał: „Gdy jednak nadeszła pełnia czasu, Bóg zesłał Syna swego, zrodzonego z Niewiasty, zrodzonego pod Prawem, aby wykupił tych, którzy podlegali Prawu, byśmy mogli otrzymać przybrane synostwo” (Ga 4,4-5). Zapowiadany Zbawiciel, którym jest Jezus, jako czło-

wiek narodził się z Maryi. Należała Ona do Izraela jako ludu Bożego wybrania, z którym Bóg związał się przymierzem i obietnicami danymi ze względu na duchowe dobro całej ludzkości. Wybranie Maryi dokonało się więc na gruncie uniwersalnego charakteru i przeznaczenia wybrania Abrahama i jego potomków według ciała. Zanim Maryja

To, co Bóg
zamierzył i czego
dokonał w osobie
Jezusa Chrystusa,
przeszło wszelkie
starotestamentowe
oczekiwania i nadzieje:
dla nas i dla naszego
zbawienia Bóg stał się
człowiekiem!

dostała łaski przeznaczonej wyłącznie dla Niej, była wszczepiona w lud, który wielokrotnie i na różne sposoby doświadczył licznych przejawów dobroci i łaskowości Bożej.

To, co Bóg zamierzył i czego dokonał w osobie Jezusa Chrystusa, przeszło wszelkie starotestamentowe oczekiwania i nadzieje: dla nas i dla naszego zbawienia Bóg stał się człowiekiem! Święty biskup Andrzej z Krety, żyjący w latach 650-740, w jednej ze swoich homilii wyjaśniał: „Wypadało więc, aby tak cudowne i niezwykle zamieszkanie Boga wśród ludzi poprzedzone było jakimś wprowadzeniem do tej radości, chwilą, w której zaczyna się tak wielki dar zbawienia dla nas”. Biskup Andrzej odnosił te słowa do narodzenia Bogarodzicy. Jednak znacznie wcześniej pojawi-

ło się i umacniało przekonanie, że prawdziwy początek nowej rzeczywistości zbawczej stanowiło poczęcie Maryi w łonie jej matki – Anny. Aczkolwiek odbyło się ono w sposób naturalny, czyli z udziałem Joachima, męża Anny, Bóg zachował Maryję od zmazy grzechu pierwotnego ze względu na przyszłą zasługę absolutnie wyjątkowego daru macierzyństwa. W VII w. w Kościele Wschodnim zaczęto obchodzić święto poczęcia Najczystszej, które wkrótce przyjęło się także w Kościele zachodnim.

Maryja została zachowana od grzechu pierwotnego ze względu na Jezusa Chrystusa. Nie przesądziły o tym Jej osobiste zasługi, lecz łaska uprzedniego odkupienia, które Bóg od zawsze przewidział i urzeczywistnił w swoim Synu. Stary Testament nie był w stanie nawet przeczuwać tak wielkiego nadprzyrodzonego daru i wyniesienia, natomiast chrześcijanie, karmiąc się Nowym Testamentem, potrzebowali czasu, żeby lepiej rozpoznać znaczenie pozdrowienia anielskiego, które Maryja usłyszała w Nazarecie: „Bądź pozdrowiona, łaski pełna, Pan z Tobą” (Łk 1,28). Rozważając niezwykle wyniesienie i godność Maryi, św. Anzelm, biskup żyjący w XI w., napisał: „Bóg wszystko stworzył, a oto Maryja wydaje na świat Boga. Bóg wszystko uczynił, a oto sam się uczynił z Maryi i przez to odnowił wszystko, co uczynił. Ten, który wszystko wywiódł z nicości, nie chciał bez Maryi odnowić tego, co zostało skalane”. Ta, która wydała na świat Zbawiciela, jako pierwsza i w absolutnie wyjątkowy sposób doznała owoców zbawienia. W Jutrzni na uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny Kościół z radością wyznaje:

*Zaciążył grzech pierwotny
Nad bytem wszystkich pokoleń
I tylko Pana i Ciebie
Nigdy nie dotknął swą skazą.* ■